

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

**VÝVOJ STÁTNÍCH NEINVESTIČNÍCH DOTACÍ
V OBLASTI SPORTU V LETECH 2002-2008**

Bakalářská práce

Autor: Petra Štemberková, rekreologie
Vedoucí práce: Mgr. Jiří Skoumal, Ph.D.
Olomouc 2010

BIBLIOGRAFICKÁ IDENTIFIKACE

Jméno a příjmení: Petra Štemberková

Název: Vývoj státních neinvestičních dotací v oblasti sportu v letech 2002-2008

Pracoviště: Katedra rekreologie

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jiří Skoumal, Ph.D.

Rok obhajoby: 2010

Abstrakt: Bakalářská práce analyzuje vývoj státních neinvestičních dotací ve sportu v letech 2002-2008, objasňuje systém a metodiku financování sportu v České republice. Pomocí anketního dotazníkového šetření zjišťuje názory nejvýznamějších organizací působících v oblasti sportu na problémy ve financování sportu.

Klíčová slova: dotace, sport, podpora sportu

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovnických služeb.

BIBLIOGRAPHICAL IDENTIFICATION

Author's first name and Suriname: Petra Štemberková

Title of the Thesis: Development of state subsidies for sport in the years 2002-2008

Department: Recreationology

Supervisor: Mgr. Jiří Skoumal, Ph. D.

The year of presentation: 2010

Abstract: The thesis analyzes the evolution of sports subsidies, explains the system and methodology for funding of sport in the Czech Republic. With the questionnaire interview recognises the views of umbrella organizations in the field of sport.

Keywords: subsidies, sport, sport promotion

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně pod vedením
Mgr. Jiřího Skoumala, Ph.D., uvedla všechny použité literární a odborné zdroje
a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 17. listopadu 2009

.....

Děkuji Mgr. Jiřímu Skoumalovi, Ph.D. za odbornou pomoc a cenné rady, které mi při zpracování mé bakalářské práce poskytl, zároveň děkuji své rodině za podporu a porozumění během mého bakalářského studia.

OBSAH

OBSAH	6
1 ÚVOD	8
2 PŘEHLED POZNATKŮ	9
2.1 SOUČASNÉ ČESKÉ SPORTOVNÍ PROSTŘEDÍ	9
2.1.1 Vymezení pojmu sport	10
2.1.2 Legislativní rámec podpory sportu	11
2.2 VÍCEZDROJOVÉ FINANCOVÁNÍ SPORTU	12
2.2.1 Státní přímo směřované finance	13
2.2.2. Role Sazky při financování sportu	14
2.2.3. Vlastní finanční zdroje	18
3 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE	20
4 METODIKA	21
4.1 Použité metody	21
4.2 Použité techniky	21
4.3 Anketa	22
4.4 Charakteristika zkoumaného souboru	22
5 VÝSLEDKY	23
5.1 VÝVOJ STÁTNÍCH NEINVESTIČNÍCH DOTACÍ V OBLASTI SPORTU V OBDOBÍ LET 2002-2008	23
5.1.1 Program I - Sportovní reprezentace	24
5.1.2. Program II - Sportovní centra mládeže	25
5.1.3. Program III - Sportovní talent	26
5.1.4. Program IV - Sportovní střediska	27
5.1.5 Program V - Národní program rozvoje sportu pro všechny	28
5.1.6 Program VI - Sport a škola	29
5.1.7 Program VII - Sport zdravotně postižených	30
5.1.8 Program VIII - Údržba a provoz sportovních a tělovýchovných zařízení	31
5.2 VÝVOJ PODPORY SPORTU VE VZTAHU K OBJEMU STÁTNÍHO ROZPOČTU	32

5.3 ANALÝZA FINANCOVÁNÍ SPORTU NA PŘÍKLADU ČESKÉHO SVAZU TĚLESNÉ VÝCHOVY	33
5.3.1 Analýza zastoupení finančních zdrojů	33
5.3.2 Finanční podpora od akciové společnosti Sazka	34
5.3.3 Finanční podpora od státu - neinvestiční dotace	34
5.3.4 Vlastní finanční zdroje	36
5.4 VÝSLEDKY ANKETY S PŘEDSTAVITELI VYBRANÝCH SPORTOVNÍCH SVAZŮ O ZPŮSOBECH FINANCOVÁNÍ	37
6 DISKUSE	44
7 ZÁVĚRY	49
8 SOUHRN	51
9 REFERENČNÍ SEZNAM	52
10 PŘÍLOHY	54
Příloha 1 Anketní dotazník	54
Příloha 2 Záznam o pozorování a rozhovoru s PaedDr. M. Vosykou	55
Příloha 3 Záznam o pozorování a rozhovoru s Mgr. Václavem Pišou	56
Příloha 4 Záznam o pozorování a rozhovoru s JUDr. Pavlem Pávkem.....	57

1 ÚVOD

Ve své práci se zabývám vývojem státních dotací ve sportu a hledám možnosti, jak státní finanční podporu sportu zefektivnit.

Je obecně známo, že funkce sportu je pro společnost nepostradatelná. Z hlediska zdravotního, výchovného a vzdělávacího není pro stát žádná jiná oblast tak efektivní. Náklady na sportovní činnosti ovšem vzrůstají.

Sport na vrcholové úrovni se ale zároveň stal v mnoha oborech výtečně anebo alespoň dobře placenou profesí. S vidinou budoucích možných příjmů investují do sportovní kariéry svých ratolestí nemalé peníze i mnozí rodiče, kteří přivádějí malé děti zejména na tenisové kurty, do fotbalových či hokejových přípravek.

Aby ale mohly sportovní hvězdy vyrůst a nabídnout fanouškům zábavu plnou nečekaných zvratů a dramát, musí existovat fungující „sportovní infrastruktura“ – čili bezpočet hřišť, hal, stadionů, tělocvičen.

Jejich stavby, rekonstrukce, opravy a stále náročnější provoz (rostoucí ceny energií, vody, dopravy na utkání a závody) financují obecní, městské i krajské rozpočty. Na tuto kapitolu přispívá financemi také stát.

Financování sportu a tělovýchovy ovšem je a musí být vícedrožové. Na projekty, týkající se sportovních volnočasových aktivit zejména v oblasti mládežnické činnosti, lze získat peníze i z příslušných fondů Evropské unie. Tělovýchovné jednoty a sportovní oddíly část svého rozpočtu dotují z členských příspěvků. Rozpočty klubů jsou vylepšovány (na vrcholové úrovni mnohdy ve značné míře) financemi od sponzorů. Daleko menší sumu pak představuje i výtěžek ze vstupného.

Na následujících stránkách podrobím analýze vývoj státních neinvestičních dotací plynoucích do sportovního prostředí, více se zaměřím na finanční zdroje Českého svazu tělesné výchovy (ČSTV), největší organizaci působící ve sportu.

V druhé části práce zjišťuji na základě anketního dotazníku názory a stanoviska odborníků v dané oblasti na problémy spojené s financováním sportu. Anketa byla adresována nejvýznamnějším organizacím působících ve sportu.

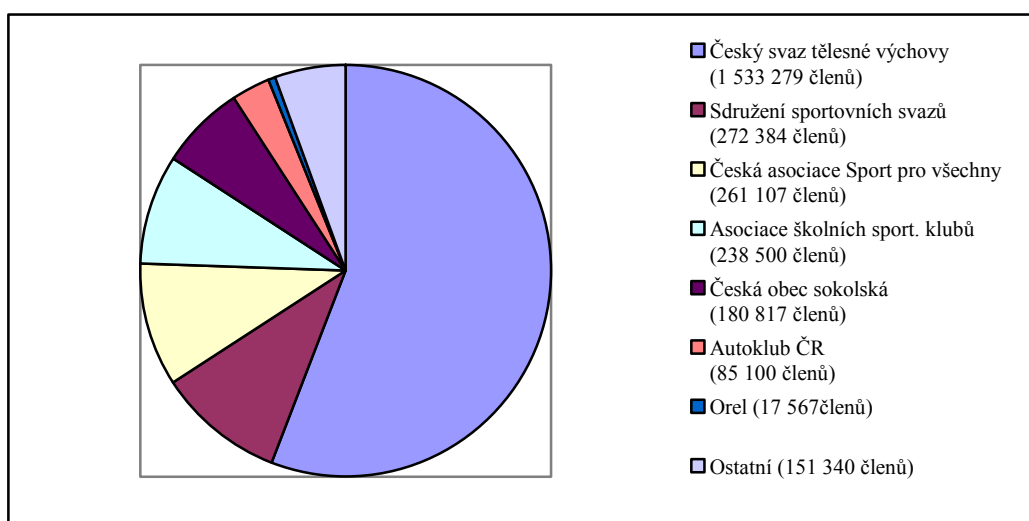
2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 SOUČASNÉ ČESKÉ SPORTOVNÍ PROSTŘEDÍ

České sportovní prostředí je pojem zahrnující všechny organizace, instituce, spolky a sdružení, kde se realizuje sportovní činnost, nebo se sportovní činností bezprostředně souvisí, navazuje na ní, či jí vytváří podmínky. Jedná se dominantně o spolkové sportovní prostředí, sportovní soutěže všech úrovní včetně profesionálního sportu, které jsou předmětem činnosti sportovních obchodních společností, klubů.

České sportovní prostředí tvoří v současné době široká paleta organizačně i obsahově různě strukturovaných klubů, spolků a sdružení. Tento různorodý celek je rámovaný pouze podmínkami zákona o sdružování občanů ČR (č. 83/1990 Sb.), kde společným jmenovatelem je tělocvičná činnost či sport, provozované jednotlivě, monotématicky nebo v různé kombinaci obou činností dle charakteru spolku, klubu, jednoty či sdružení (Dvořák, 2006).

Diagram č.1 zobrazuje zastoupení největších sportovních sdružení ve sportovním prostředí v České republice podle velikosti členské základny. Celkový počet členů ve všech sportovních občanských sdruženích v ČR tedy dosahuje v současné době, jak je možno zjistit z tohoto diagramu neuvěřitelných 2 740 094 členů. *Diagram č.1*

Zdroj:

http://www.msmt.cz/uploads/soubory/Tiskovy_odbor/koncepce_statni_podpory_sportu_v_CR.pdf

2.1.1 Vymezení pojmu sport

V současné době všechny formy pohybových aktivit, tělesné výchovy, pohybového vzdělávání, závodění a soutěžení zahrnujeme pod pojem SPORT.

Podle Evropské charty sportu (MŠMT ČR, 1994), kterou přijaly všechny země Rady Evropy včetně České republiky, se pod pojmem sport rozumí všechny formy tělesné činnosti, které, ať již prostřednictvím organizované účasti, či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v závodech na všech úrovních.

Ve stejném pojetí je sport definován i v našem současném zákonu o podpoře sportu (Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu) „Sport představuje všechny formy tělesné činnosti, které prostřednictvím organizované i neorganizované účasti si kladou za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů v soutěžích všech úrovní“.

Připomenutí si současné definice sportu je důležité, neboť v našich zemích jsme tradičně používali různé pojmy. Nejčastěji jsme tuto společenskou aktivitu dělili na tři činnosti (Dvořák, 2006):

- Tělesná výchova – motivem dlouhodobého procesu byla výchova, pohybové vzdělání zlepšování kondice lidského organismu.
- Pohybová rekreace – náplní činnosti byla regenerace, relaxace, udržování aktivního zdraví.
- Sport – v tomto zúženém pojetí se jednalo o soutěžní, závodní sport, kde motivem činnosti je sportovní výkon dosahovaný řešením sportovně technických úkolů vymezených pravidly příslušné sportovní soutěže, sportu.

Obsah pojmu sport, používaný v současnosti, je širší a zahrnuje různé druhy nesoutěžních i soutěžních tělesných aktivit prováděných organizovanou i neorganizovanou formou, jakou jsou sport pro všechny, sport pro zdraví, závodní sport a soutěže, vrcholový sport a státní sportovní reprezentace a také sport jako obchodní činnost v rámci profesionálních soutěží.

Pojem SPORT nahradil výraz tělesná výchova, který nyní chápeme jako vzdělávací proces, jako pohybové vzdělávání v rámci harmonického vývoje jedince. Dominantně se týká školní činnosti včetně škol vysokých.

2.1.2 Legislativní rámec podpory sportu

Postavení sportu v České republice jako veřejně prospěšné činnosti vymezuje Zákon č. 115/2001 Sb. ze dne 28. února 2001 ve znění zákona č. 219/2005 Sb. Zároveň stanovuje úkoly ministerstev, správních úřadů a samosprávných celků při podpoře sportu.

Klíčovou úlohu zákon svěřuje Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT ČR, 2001). K jeho úkolům patří:

- vypracování návrhu koncepce státní politiky ve sportu a její předložení vládě,
- koordinace naplňování vládou schválené koncepce státní politiky ve sportu,
- zabezpečení finanční podpory sportu ze státního rozpočtu,
- vytváření podmínek pro státní reprezentaci, pro přípravu sportovních talentů, pro rozvoj sportu pro všechny a pro sport zdravotně postižených sportovců,
- kontrola naplňování antidopingového programu,
- rozhodování o akreditaci vzdělávacích zařízení v oblasti sportu,
- koordinace sportovních center Ministerstva obrany ČR a Ministerstva vnitra ČR.

Citovaný zákon dále požaduje od krajů, aby vytvářely podmínky pro sportující veřejnost, sportovní talenty i postižené občany, zajišťovaly výstavbu, rekonstrukce a provoz sportovních zařízení a finančně na sport přispívaly ze svých rozpočtů. Obdobné úkoly jsou kladeny i na obce.

2.2 VÍCEZDROJOVÉ FINANCOVÁNÍ SPORTU

Dotační politika státu pro oblast sportu a tělovýchovy je vícezdrojová. Zhruba můžeme říci, že se skládá z financí přímo směřovaných státem, z financí plynoucích ze zisku Sazka a. s., z financí poskytovaných prostřednictvím rozpočtu krajů a obcí, z financí získaných z vlastních zdrojů, od sponzorů také z financí z tzv. „porcování medvěda“.

Při přípravě státního rozpočtu jsou ve hře při „porcování medvěda“ necelé dvě miliardy korun. V klíčovém, čili rozpočtovém výboru, se přitom sejde asi 1 400 žádostí o dotace. Uspějí-li, jsou zapsány přímo v jednotlivých kapitolách návrhu státního rozpočtu. A dopátrat se, na co konkrétně jsou tyto peníze určeny, je ještě složitější než u dotací, které navrhne rozpočtový výbor (<http://www.e15.cz/udalosti/tema-rozpocet-na-pristi-rok-ma-potize-hned-od-zacatku-62096>).

V rozpočtu krajů, měst a obcí není žádná přímá položka na financování sportu. Ačkoli zákon č. 115/2001 Sb. jasně ukládá kraji, městům a obcím péči o rozvoj sportu na jejich území. V praxi to tedy znamená, že objem pro oblast sportu je stanoven rozhodnutím jednotlivých samospráv.

Mnohazdrojový, resp. vícezdrojový systém, který je uplatňován a realizován v oblasti podpory sportu vytváří tzv. disponibilní fond sportu a tělovýchovy. Co vše můžeme do tohoto disponibilního fondu sportu zahrnout vyjmenovává J. Novotný takto:

- výdaje státního rozpočtu,
- výdaje rodinných rozpočtů na sportování svých členů,
- podporu velkých podniků a firem,
- výnosy sportovních loterií a sázek,
- poplatky televize a ostatních médií za sportovní reportáže,
- reklamy prostřednictvím agentur,
- výnosy ze sportovní činnosti sportovních klubů,

- výnosy vlastní hospodářské činnosti sportovních klubů,
- výdaje místních rozpočtů.

Samozřejmě, že záleží na úrovni prováděného sportu. Máme na mysli zejména sport pro všechny. Dominantní roli zde hrají především výdaje rodin, výdaje místních rozpočtů a částečně i centrálního státního rozpočtu. Naopak u vrcholového sportu hrají dominantní roli především poplatky televize, příjmy z reklamy, podpora velkých podniků (sponzorování) (Novotný,2000, upraveno autorem).

2.2.1 Státní přímo směřované finance

Programy státní podpory sportu pro nestátní neziskové organizace (dále jen „Programy“) vyhláší Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“), v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů a o změně některých souvisejících zákonů, v návaznosti na usnesení vlády č. 1333 ze dne 3. listopadu 2008 o „Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy“.

Programy jsou zaměřeny na plnění obsahového zaměření v souladu s usnesením vlády č.718 „Zásady komplexního zabezpečení státní sportovní reprezentace, včetně systému výchovy sportovních talentů“ ze dne 14. července 1999, s usnesením vlády č. 17 „k Národnímu programu rozvoje sportu pro všechny“ ze dne 5. ledna 2000 a mají oporu v zákonu č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů. Vyhlášení programů je rovněž v souladu s usnesením vlády č. 1046 „k Dlouhodobému programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR Zdraví pro všechny v 21. století“ ze dne 30. října 2002 a s doporučeními ministrů sportu EU.

Státní dotace se poskytují na základě zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Za žadatele – nestátní neziskovou organizaci v oblasti sportu se považují převážně subjekty, které:

- a) ve svých stanovách mají jako hlavní činnost provozování sportovních a tělovýchovných činností,
- b) vyvíjejí činnost podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, včetně organizační struktury organizace dle §16 odst.4 tohoto zákona - smlouva o součinnosti, pokud není vymezeno jinak cílem programu,
- c) mají celorepublikovou působnost, tzn. pravidelnou organizovanou činnost vyvíjejí nejméně v 10 krajích nebo členskou základnu tvoří nejméně 800 členů, pokud není jinak přímo vymezeno cílem programu, resp. Rozhodnutím.

2.2.2 Role Sazky při financování sportu

V květnu 1948 všechny do té doby existující soukromé sázkové kanceláře nahradil monopol – Státní sázková kancelář, čili STASKA. Finance, které vydělávala, putovaly do státního rozpočtu, který jejich část využíval pro sport a tělovýchovu. Ačkoli byla STASKA populární, ke konci roku 1953 ji stát po pěti letech existence zrušil.

Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport po dalších třech letech žádal vládu o znovuzřízení státní sázkové kanceláře. V srpnu 1956 tak vznikla SAZKA. O rok později byla převedena pod Československý svaz tělesné výchovy. Po zániku ČSTV v roce 1990 byla tato společnost specializovaná na sázkové a loterijní hry převedena pod nástupnické organizace po zaniklém Československém svazu tělesné výchovy, totiž pod:

- Český svaz tělesné výchovy,
- Českou a slovenskou konfederaci sportovních a tělovýchovných svazů,
- Slovenskou konfederaci sportovních a tělovýchovných svazů,
- Slovenské sdružení tělesné kultury.

Další změnu přináší rok 1992, kdy vznikají dva nové samostatné státy - Česká republika a Slovenská republika. Sazka zůstává v Česku, na Slovensku zahajuje činnost Športka.

Dne 27. listopadu 1992 založil Český svaz tělesné výchovy a Československá obec sokolská SAZKU a.s. Tato společnost zahájila své působení 15. února 1993 a má nové akcionáře, kteří o čtyři roky později přijali do svých řad ještě Český olympijský výbor.

V tabulce č.1 jsou zobrazeny akcionáři SAZKY a jejich majetkové podíly.

Tab. č.1

Rozdělení akcií SAZKY		
67,98%	Český svaz tělesné výchovy	
13,54%	Česká obec sokolská	
5,56%	Česká asociace Sport pro všechny, o.s.	
4,00%	Autoklub ČR	
3,56%	Sdružení sportovních svazů ČR	
2,00%	Český olympijský výbor	
1,45%	Český střelecký svaz	
1,02%	Asociace tělovýchovných jednot a sportovních klubů ČR	
0,88%	Orel o.s.	

(čerpáno z <http://web-nlb.sazka.cz/LoterieAHry/docDetail.aspx?nid=9954&docid=19014836&doctype=ART&did=9954>).

Dále pro ilustraci uvádím specifikaci jednotlivých akcionářů SAZKY:

Český svaz tělesné výchovy

počet členů cca 1 533 000
akciový podíl v Kč 951 480 000
procentní podíl 67,983

Česká obec sokolská

počet členů cca 187 000
akciový podíl v Kč 189 540 000
procentní podíl 13,542

Česká asociace Sport pro všechny, občanské sdružení

počet členů cca 264 000
akciový podíl v Kč 77 860 000
procentní podíl 5,563

Autoklub České republiky

počet členů cca 197 000
akciový podíl v Kč 55 980 000
procentní podíl 4,000

Sdružení sportovních svazů České republiky

počet členů cca 280 000
akciový podíl v Kč 49 870 000
procentní podíl 3,563

Český olympijský výbor

akciový podíl v Kč 27 990 000
procentní podíl 2,000

Český střelecký svaz

počet členů cca 20 000
akciový podíl v Kč 20 230 000
procentní podíl 1,445

Asociace tělovýchovných jednot a sportovních klubů České republiky

počet členů cca 24 000

akciový podíl v Kč 14 310 000

procentní podíl 1,022

Orel o.s.

počet členů cca 16 000

akciový podíl v Kč 12 340 000

procentní podíl 0,882

2.2.3. Vlastní finanční zdroje

Pod pojmem vlastní finanční zdroje rozumíme finance, které získává sportovní sdružení vlastní činností. Zahrnujeme do nich prostředky získané z dividend akciových společností (vyjma Sazka, a.s.), úroky z rezervních fondů, sponzorské příspěvky, členské příspěvky, startovné na soutěžích, pronajímání sportovních areálů a ubytovacích zařízení a další vlastní činností získané finance.

Mikroekonomické cíle ekonomických subjektů působících v tělesné kultuře sledují, kromě těch subjektů, které jsou přímo podnikatelsky zaměřeny, zcela jiné aspekty než maximalizaci zisku. Z podstaty neziskových organizací vyplývá jejich orientace na maximalizaci užitku, zásady efektivnosti prováděných činností a jejich hospodárnosti však jsou společné ziskově i neziskově orientovaným subjektům. I v tomto případě je ústředním článkem ekonomického subjektu jeho produkční funkce a rozhodování o efektivnosti činnosti je soustřeďováno na porovnání použitých zdrojů s výsledkem činnosti subjektů (Hobza, Rektořík a kol. 2006).

Sponzorstvím ve sportu chápeme vzájemný vztah sponzora a sponzorovaného. Sponzor očekává za své peněžní, věcné prostředky a služby od sponzorovaného protislužby. Jedná se o specifickou formu partnerství mezi sponzorem a sponzorovaným, kde každý dosáhne cílů s pomocí druhého. Sponzory mohou být podniky, firmy nabízející sportovní zboží nebo služby. Mezi nejznámější příklady patří např. ADIDAS, FISCHER apod. Tyto podniky jsou se sportem velmi těsně spojeny a svým sponzorováním většinou přes věcné podporování se neustále připomínají sportovní veřejnosti a tím i klientele. Sponzory jsou i podniky bez vztahu ke sportu, které sponzorství využívají jako komunikační instrument. Mezi nejznámější patří např. COCA COLA (Novotný, 2000).

Stručná charakteristika forem sponzorování:

- sponzorování jednotlivých sportovců – tato forma je nejvíce rozšířena ve vrcholovém sportu,
- sponzorování sportovních týmů – sponzor poskytuje zejména finance a sponzorovaný tým především reklamu na dresu,

- sponzorování sportovních akcí,
- sponzorování sportovních klubů (Čáslavová, 2000).

3 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

Bakalářská práce si klade za cíl popsat a analyzovat vývoj financování sportovního prostředí v oblasti státních neinvestičních dotací za období let 2002 – 2008. Na základě souhrnné syntézy poznatků upozornit na rizikové oblasti financování sportu v České republice. Ze získaných informací vyvodit závěry a doporučení.

Těchto cílů chci dosáhnout pomocí následujících úkolů:

- prostudovat a analyzovat literaturu týkající se financování sportu v ČR,
- prostřednictvím jednoduché ankety sondážního charakteru založené na dotazníku zjistit názory nejvýznamnějších sportovních organizací na financování sportu.

4 METODIKA

Ve své práci vycházím z dokumentů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Právě v gesci tohoto rezortu je financování sportu a tělovýchovy ze státních prostředků.

Zdrojem informací pro mě budou i závěry odborníků, kteří se aspektům dotační politiky sportu a tělovýchovy průběžně věnují již několik let.

Vlastní šetření situace nabídnou výsledky ankety, jejíž otázky jsem adresovala představitelům největších sportovních sdružení v České republice.

4.1 Použité metody

Z metod jsem upotřebila historickou metodu, která vychází ze sběru a třídění dat z literárních a jiných pramenů, zaměřila jsem se zejména na programové materiály vlády České republiky a jeho centrálních orgánů, zejména Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které má v gesci řízení a podporu tělesné kultury a na materiály ČSTV. Dalšími použitými metodami byla metoda pozorování a studium písemných pramenů.

4.2 Použité techniky

Stejně tak jako metody, byly v bakalářské práci aplikovány i nejrůznější techniky získání potřebných dat. Jednou z technik byla studie dokumentů písemného i grafického charakteru. Velmi známou využitou technikou je rozhovor, což je specifický proces komunikace. „Systém verbálního kontaktu mezi tazatelem a dotazovaným s cílem získat informace prostřednictvím otázek, které klade tazatel. (Zich, 2004). Dle účelu, předmětu, způsobu vedení a dalších hledisek se rozlišují různé typy. Pro naše potřeby jsem využila nestandardizovaný rozhovor, což je forma volného rozhovoru na dané téma s určitými orientačními body. Je nejvšestrannější, umožňuje položit mnohem více otázek a je systematický. K účelům bakalářské práce šlo

o neoficiální rozhovory se zainteresovanými osobami z vedení odboru sportu MŠMT a také s pracovníky sportovních svazů. Byl to velmi důležitý zdroj informací.

Další technikou je dotazník, který nám poskytuje data, která potřebujeme prostřednictvím písemného dotazování. Kontakt mezi respondentem a řešitelem je zprostředkován právě pomocí dotazníku. Výhodou je rychlost, dostupnost a především možnost statistického zpracování. Velmi podobnou a v mém případě využitou technikou je anketa. Anketa je specifická technika sběru údajů dotazníkovým šetřením. Anketní zjišťování je dílčí statistické šetření, je dobrovolné a výsledky nelze zobecňovat na celý základní soubor. Je založená na výčtu otázek, většinou s výběrem možných odpovědí, na které respondent odpovídá vlastnoručně psanou formou.

4.3 Anketa

Hlavním zkoumaným aspektem bylo hodnocení spokojenosti představitelů vybraných sportovních svazů s objemem a vývojem státních dotací do sportu, názory na problémové oblasti a návrhy na zlepšení.

Anketní šetření proběhlo v termínu 17. – 30. června 2009. Anketní dotazník je přiložen v přílohách (Příloha 1).

4.4 Charakteristika zkoumaného souboru

S ohledem na specifiku popisovaného tématu, jehož nedílnou součástí jsou úvahy o systému s návrhy a názory na možná zlepšení, byl vybrán a podroben zkoumání záměrný soubor dat, týkající se problematiky finančních zdrojů. Tematika práce se týká aplikace v České republice, a proto bylo čerpáno z domácí literatury.

V druhé části práce, zabývající se anketním šetřením, se výzkumným souborem staly oslovené sportovní sdružení v České republice.

5 VÝSLEDKY

5.1 Vývoj státních neinvestičních dotací v oblasti sportu v období let 2002 – 2008

Pro názornost níže uvádím jaké programy stát prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky pro možnost získání dotace vypisuje:

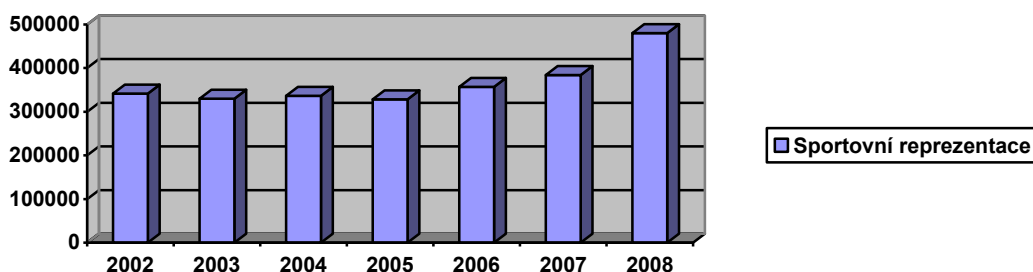
- I. Sportovní reprezentace ČR
- II. Sportovní centra mládeže
- III. Sportovní talent
- IV. Sportovní střediska
- V. Národní program rozvoje sportu pro všechny
- VI. Sport a škola
- VII. Sport zdravotně postižených
- VIII. Údržba a provoz sportovních a tělovýchovných zařízení

Každý program má vlastní klíč k objektivnímu dělení. Klíče dělení určuje MŠMT. Oponentury podkladů, předložené sportovními svazy, projednávají expertní skupiny.

V úvodu své práce jsem se zaměřila na program I - Státní sportovní reprezentaci a analyzovala jeho vývoj v daných letech, viz graf. č. 1.

5.1.1 Program I – Sportovní reprezentace - graf č. 1

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	v tis. Kč
341.572	329.800	336.548	328.450	356.900	383.791	479.716	

Program č. I je určen na podporu účasti sportovců, trenérů, realizačních týmů na mezinárodních sportovních akcích a soutěžích organizovaných mezinárodními sportovními federacemi, organizacemi a Mezinárodním olympijským výborem či Mezinárodním paralympijským výborem, na které byli nominováni příslušným sportovním svazem, organizací.

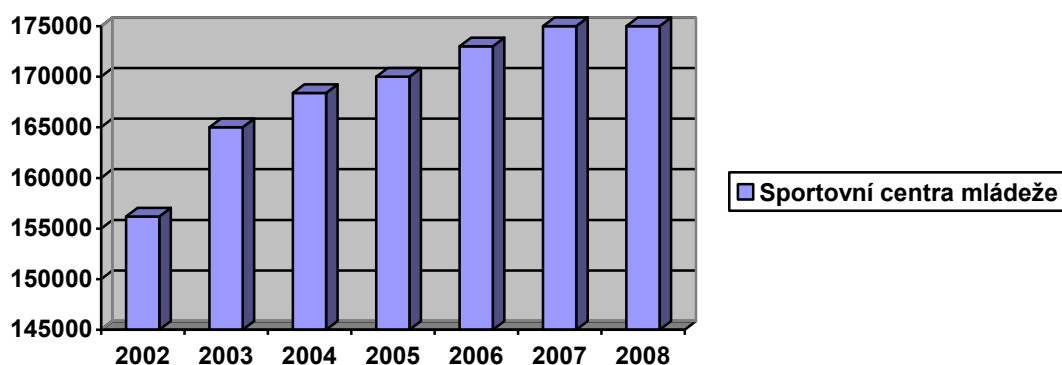
Princip rozdělování je dán tzv. „Klíčem reprezentace“, který se dlouhodobě vyvíjí od roku 1993. Na jeho současném stavu se podíleli zástupci sportovních organizací, ale i zástupci jednotlivých sportovních svazů zodpovídající za sportovní reprezentaci ČR. Rozhodujícím kritériem pro přidělení dotace jsou sportovní výsledky reprezentantů na mezinárodních soutěžích.

Jak je patrné z grafu č. 1 výše dotace se od roku 2002 se prakticky nezměnila, vzestup dotace, který můžeme v grafu pozorovat v roce 2008 souvisí s dotacemi na podporu Mistrovství světa v klasickém lyžování, které se uskutečnilo začátkem roku 2009.

V další fázi jsem popsala vývoj dotací v programu II - Sportovní centra mládeže, viz graf č. 2.

5.1.2 Program II – Sportovní centra mládeže - graf č. 2

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	v tis. Kč
156.200	165.000	168.395	170.000	173.000	175.000	175.000	

Program č. II je dlouhodobý program zařazený do systému přípravy talentované mládeže se státní podporou. Je dotován ze státního rozpočtu od roku 2000. Tvoří efektivní článek péče o talentovanou mládež dorostenecké a juniorské kategorie. (zpravidla 15 - 19 let). Činnost Sportovních center mládeže je zpravidla zabezpečována prostřednictvím tělovýchovných jednot, sportovních klubů nebo sportovních oddílů s právní subjektivitou.

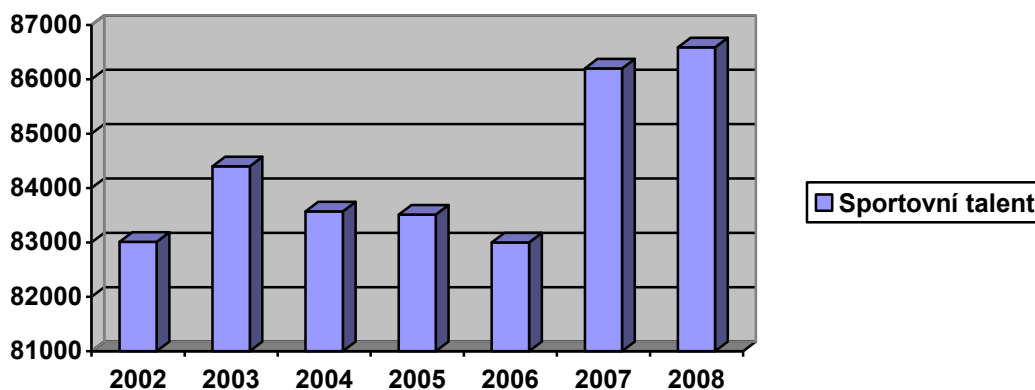
Kritériem přidělení dotace je zejména sportovní úspěšnost, počet zřizovaných center a počet sportovců ve svazu.

Jak je vidět z grafu č. 2 výše dotace v tomto programu zaznamenala vzestup, ale a od roku 2007 je na stejné úrovni.

Dále jsem se zaměřila na program III - Sportovní talent a analyzovala jeho vývoj v daných letech, viz graf. č. 3.

5.1.3 Program III – Sportovní talent - graf č. 3

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	v tis. Kč
83.013	84.400	83.570	83.512	83.000	86.200	86.591	

Program č. III představuje podporu pro sportovně talentovanou mládež, které je věnována systematická soustavná péče a státní finanční podpora. Výběr, výchovu a zabezpečení sportovní přípravy má v odpovědnosti sportovní svaz. Péče je určena pro diferencovaný okruh sportů, převážně olympijských.

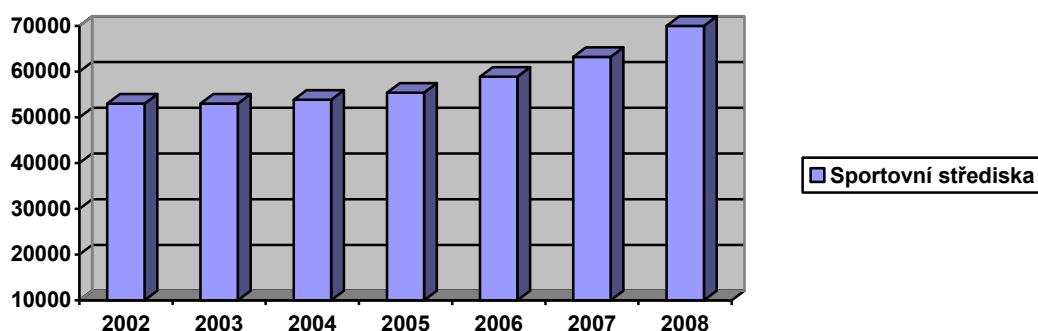
Kritériem pro přidělení dotace je zde stejně jako u programu I sportovní úspěšnost a dále také počet sportovců, a to v poměru 50:50.

Z grafu č. 3 je patrné, že výše dotace zaznamenala mírný nárůst, ovšem od roku 2007 zůstává na stejné úrovni.

Následně uvádím celkový objem finanční podpory za sledované období v programu IV - Sportovní střediska, viz graf č. 4.

5.1.4 Program IV – Sportovní střediska - graf č. 4

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	v tis. Kč
53.000	53.000	53.872	55.374	58.868	63.248	70.000	

Program IV je dlouhodobý program zařazený do systému přípravy sportovně talentované mládeže se státní podporou. Tento program nahradil projekt „Intenzifikace sportovních tříd“, který byl finančně dotován ze státního rozpočtu od roku 2000.

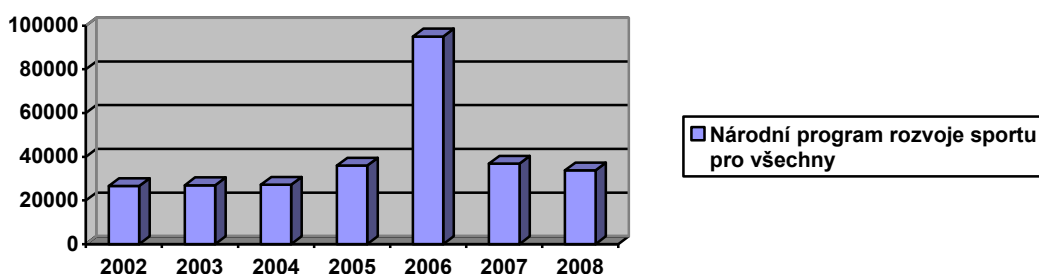
Cílem je podpora sportovní přípravy talentované mládeže, zpravidla ve věkové kategorii 10 - 15let. Jedná se o podporu stávajícího systému sportovních tříd prostřednictvím vybraných sportovních svazů, které jsou zařazeny do systému přípravy sportovních talentů. Podpora se týká sportovní přípravy žáků na základních školách v gesci příslušného sportovního svazu a ve spolupráci se sportovním klubem a základní školou a dále podpora sportovních středisek, která se orientují na sportovní přípravu dětí, zpravidla ve věkové kategorii 6 až 15 let, které jsou zařazeny do systému přípravy sportovních talentů.

Z grafu č. 4 je patrné, že výše dotace v tomto programu zaznamenává každoroční mírný nárůst v souladu s vývojem inflace a nárůstem počtu sportovních středisek a valorizací mezd trenérů.

Na této stránce prezentuji vývoj finanční podpory v programu V - Národní program rozvoje sportu pro všechny, graf č. 5

5.1.5 Program V – Národní program rozvoje sportu pro všechny - graf č.5

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	v tis. Kč
26.600	27.000	27.177	35.960	95.000	36.840	33.750	

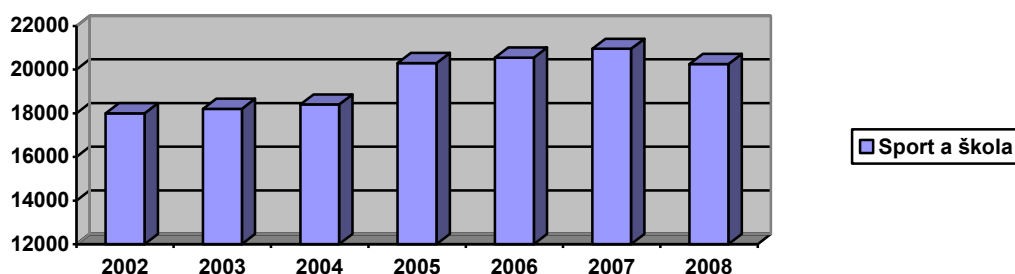
Cílem výše uvedeného programu je podpora celoživotního aktivního způsobu života. Je určen jako příspěvek pro projekty občanských sdružení zabývajících se sportem pro všechny, včetně specifických skupin. Stanovené priority účelového zaměření jsou pravidelná sportovní a tělovýchovná činnost dětí a mládeže ve věkové kategorii 6 - 18 let, otevřené tělovýchovné a sportovní akce, včetně jednorázových kampaní se zaměřením na zdravý a aktivní životní styl, tělovýchovné a sportovní akce (festivaly, svátky sportu, slety, kampaně atd.) celostátního charakteru, projekty zaměřené na pohybové aktivity občanů starších 60 let, vzdělávání dobrovolných pracovníků v oblasti sportu pro všechny, festivaly sportu, mezinárodní akademie, gymnastařady, mezinárodní turistické akce apod.

Výše dotace v tomto programu zaznamenává mírný nárůst, dramatické zvýšení objemu dotací v roce 2006, které je patrné v grafu č. 5 souvisí s mimořádnou dotací pro Českou obec sokolskou na podporu pořádání a organizace Vsesokolského sletu, který se v roce 2006 uskutečnil.

Následně uvádím celkový objem finanční podpory za sledované období v programu VI - Sport a škola, viz graf č. 6.

5.1.6 Program VI – Sport a škola - graf č. 6

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	v tis. Kč
18.000	18.200	18.400	20.300	20.550	20.950	20.250	

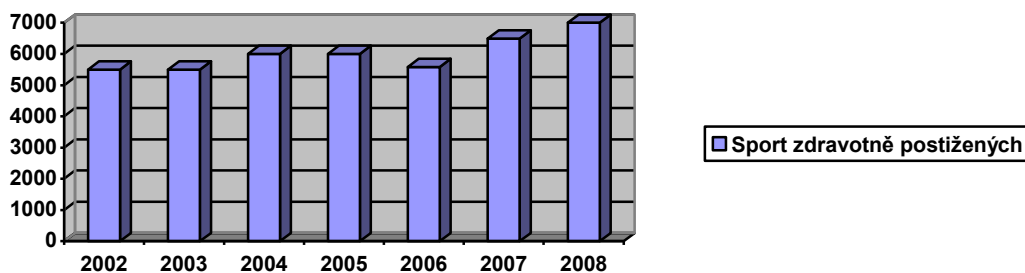
Cílem tohoto programu je podpora pravidelné sportovní činnosti žáků, studentů škol, vysokoškoláků a soutěží školních a studentských sportovních organizací, včetně sportovních přeborů škol. Stanovené priority účelového zaměření: Pravidelná sportovní činnost žáků školních a univerzitních sportovních klubů ve věkové kategorii 6 - 26 let, soutěže žáků a studentů školních a univerzitních sportovních klubů republikového charakteru, pohybové aktivity zaměřené na zdravotně oslabené žáky a studenty, mezinárodní soutěže žáků a studentů škol sdružených ve sportovních mezinárodních školských a studentských organizací pořádaných v ČR a české účasti v zahraničí. Hlavním kritériem k poskytnutí dotace je společenský význam daného projektu.

Z grafu č. 6 je zřejmé, že objem dotací v tomto programu zaznamenal od roku 2002 jen velmi mírný, skoro bezvýznamný nárůst.

Na této stránce uvádím celkový objem finanční podpory za sledované období v programu VII - Sport zdravotně postižených, viz graf č. 7.

5.1.7 Program VII – Sport zdravotně postižených - graf č. 7

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	v tis. Kč
5.500	5.500	6.000	6.000	5.579	6.494	7.000	

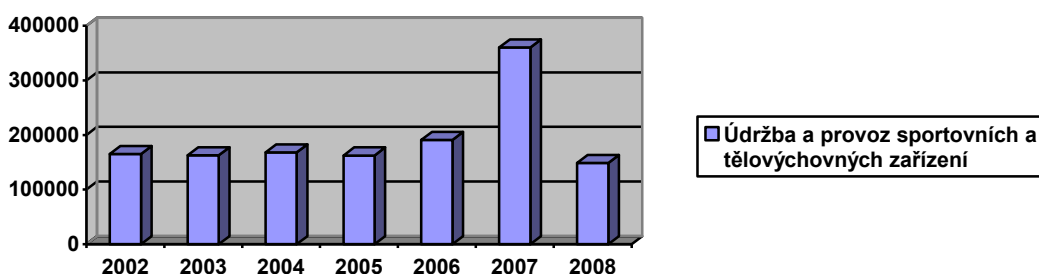
Cílem programu č. VII je podpora specializovaných sportovních sdružení s celorepublikovou působností s účelovým zaměřením na zapojení zdravotně postižené mládeže a dospělých do pravidelné sportovní činnosti, efektivní podpora kvality života zdravotně postižených, tedy osob s trvalými následky, a to v celé škále postižení, nikoli podle sportů ale podle jednotlivých vad (mentálně postižení, sluchově postižení, spasticky postižení, převážně ochrnutí dětskou mozkovou obrnou), tělesně postižení (převážně pouřazové stavy), zrakově postižení, vnitřně postižení.

Stejně jako u předchozího programu i zde je z grafu č. 7 zřejmé, že objem dotací v tomto programu zaznamenal od roku 2002 jen velmi mírný, skoro bezvýznamný nárůst.

Nakonec uvádím celkový objem finanční podpory za sledované období v programu VIII - Údržba a provoz sportovních a tělovýchovných zařízení, viz graf č. 8.

5.1.8 Program VIII – Údržba a provoz sportovních a tělovýchovných zařízení - graf č. 8

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	v tis. Kč
165.000	163.000	168.000	162.500	190.700	360.400	148.800	

Cílem programu č. VIII je podpora udržování a provozování sportovních a tělovýchovných zařízení, podpora udržování technických prostředků, strojů a zařízení sloužících ke sportovní činnosti a podpora udržování a provozování sportovních zařízení sloužících k přípravě reprezentantů a sportovních talentů.

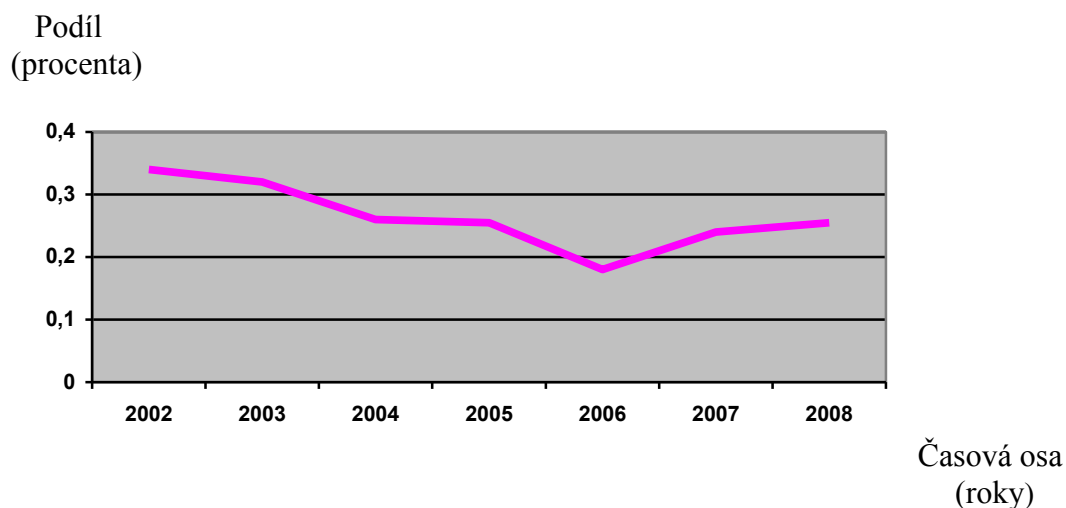
Podpora údržby a provozu se poskytuje pro sportovní a tělovýchovná zařízení, která jsou ve vlastnictví, resp. výpůjčce nebo dlouhodobém nájmu občanských sdružení uzavřeném minimálně na 10 let od roku podání žádosti o dotaci. Dlouhodobý pronájem může být pouze od vlastníka, kterým je obec, město nebo státní instituce. Podporu lze poskytnout pouze v případě, že nájemce je provozovatelem sportovního a tělovýchovného zařízení.

V roce 2006 a 2007 byly dotace mimořádně navýšeny rozhodnutím Poslanecké sněmovny. Z grafu č. 8 je ale patrný výrazný pokles v roce 2008, kdy celkový objem dotací dokonce klesl pod úroveň roku 2002.

5.2 Vývoj podpory sportu ve vztahu k objemu státního rozpočtu

Velmi zajímavé je sledovat vývoj podpory sportu ve vztahu k celkovému objemu státního rozpočtu. Zaznamenala jsem proto výdaje státního rozpočtu do oblasti sportu za námi sledované období let 2002-2008, tento vývoj můžeme pozorovat v následujícím grafu č. 9.

Graf č. 9: Výdaje státního rozpočtu včetně odvodů loterijních společností do oblasti sportu

(Zdroj: Analýza financování sportu v České republice, MŠMT ČR, ČOV, 2009).

Z grafu č. 9 je zřejmý trvalý pokles objemu dotací pro sport, který vyvrcholil v roce 2006. Tento pokles byl zřejmě zaviněn mimo jiné rozhodnutím sportovního prostředí o financování víceúčelové arény v Praze. Tyto faktory nadále ovlivňovaly objem financí tak, že podíl peněz sportovního prostředí se v současné době dostal na rekordně nízké hodnoty k poměru objemu státního rozpočtu.

5.3 ANALÝZA FINANCOVÁNÍ SPORTU NA PŘÍKLADU ČESKÉHO SVAZU TĚLESNÉ VÝCHOVY

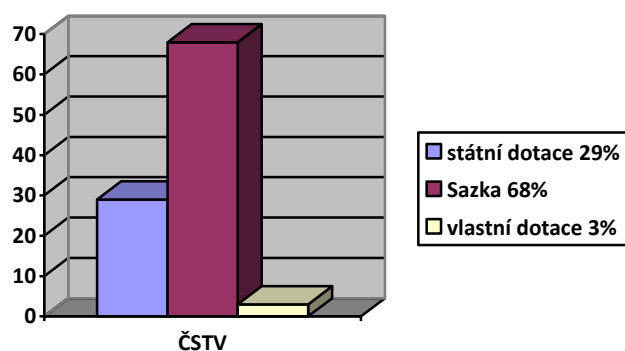
Obsahové analýze dat jsem podrobila vývoj státních dotací Českého svazu tělesné výchovy, dále jen ČSTV. ČSTV sdružuje 1 533 279 sportovců v 9 222 tělovýchovných jednotách a sportovních klubech, stejně jako sportovní svazy olympijských i neolympijských sportů.

Komplexní charakteristiku financování ČSTV je možno seskupit do tří nejpodstatnějších finančních zdrojů, kterými jsou: výtěžek SAZKA a. s., státní dotace a vlastní dotace, respektive dividendy akciových společností, kde je ČSTV akcionářem.

5.3.1 Analýza zastoupení finančních zdrojů

Procentuelní zastoupení finančních zdrojů ČSTV jsem zaznamenala v grafu č. 10. Údaje jsou vztaženy k roku 2008.

Graf č. 10

Z grafického zobrazení je patrné, že ČSTV je jedním z majoritních akcionářů akciové společnosti Sazka, která mu poskytuje 68 % finančních prostředků. Také státní dotace ve výši 29% celkového příjmu jsou pro ČSTV podstatné. Nejmenší položkou představují vlastní zisky ve výši 3% celkového rozpočtu.

5.3.2 Finanční podpora od akciové společnosti Sazka

Výtěžek SAZKA představuje pro ČSTV největší finanční podporu. Ročně se pohybuje kolem 500.000.000 Kč (čerpáno z výroční zprávy ČSTV). Je nutné zdůraznit, že společnost SAZKA nepatří státu, jak je někdy mylně publikováno. ČSTV je majoritním vlastníkem společnost Sazka, a.s. a má své zástupce v orgánech společnosti.

Od roku 2006 se začaly objevovat problémy s dotacemi, přicházejícími ze Sazky a.s. Sportovní svazy nemají dost peněz a některé z nich dokonce přestávají vysílat své sportovce do zahraničí. Důvodem je, že očekávané peníze od společnosti Sazka chodí s velkým zpožděním. Problémy mají téměř všechny svazy sdružené v Českém svazu tělesné výchovy.

5.3.3 Finanční podpora od státu - neinvestiční dotace

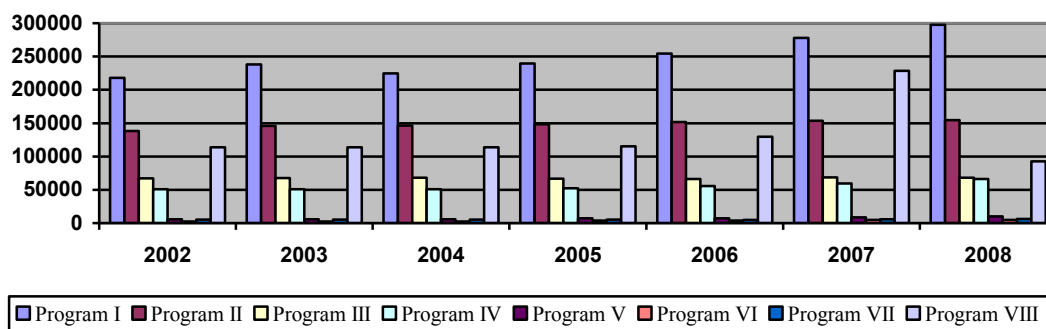
Státní neinvestiční dotace představují pro ČSTV druhou největší finanční podporu, která se ročně pohybuje kolem 600.000.000 Kč (čerpáno z Mimořádná příloha TP 8/2008 a vlastních zdrojů).

Výše dotací, které ze státního rozpočtu získaly svazy ČSTV v souvislosti s vypisovanými programy MŠMT jsem zpracovala do následujícího grafu č. 11.

Vývoj dotací pro ČSTV v programech I - VIII

Graf č. 11

(v tis. Kč)

Z grafu č. 11 je patrné, že pro ČSTV je nejvýznamnější program č. I - Sportovní reprezentace. Objem dotací v tomto programu se ročně pohybuje kolem 250.000.000,-- Kč, od roku 2004 docházelo k navýšení rozpočtu v souladu s vývojem inflace a nároků sportovní reprezentace.

Výše dotace v programu č. II - Sportovní centra mládeže a v programu č. III - Sportovní talent se prakticky nezměnila, velmi mírný vzestup, který můžeme v grafu pozorovat v programu č. II je prakticky bezvýznamný.

V programu č. IV - Sportovní střediska je navýšení dotací adekvátní a kopíruje potřebný vývoj rozpočtu. Dáno je to především růstem počtu sportovních tříd a valorizací mezd trenérů.

Do programu č. V - Národní program rozvoje sportu pro všechny a programu č. VI - Sport a škola se svazy ČSTV zapojují jen okrajově, tyto dotace nejsou pro ČSTV podstatné.

Výše dotací v programu č. VII - Sport zdravotně postižených zaznamenává nepatrný vzestup, který není adekvátní současné situaci.

Výše dotací v programu č. VIII - Údržba a provoz sportovních zařízení zaznamenala nárůst v letech 2006 a 2007, kdy byly dotace mimořádně navýšeny rozhodnutím Poslanecké sněmovny. V roce 2008 ovšem již můžeme z grafu č. 11 vyčíst razantní pokles. Stav sportovišť v České republice je jedním z nejhorších v Evropské

unii. Současná úroveň státní podpory pro ČSTV dosahuje necelých 80 % částky poskytnuté v roce 2002.

Z údajů, které jsou dostupné, je patrné, že státní dotace pro ČSTV, potažmo pro sport obecně, stagnují. Bez ohledu na inflaci a prudký vzestup cen zejména energií, nezbytných pro provoz sportovních a tělovýchovných zařízení. Je tak možné, že pro mnohá sportovní zařízení se situace stane neúnosnou.

5.3.4 Vlastní finanční zdroje

Z vlastních finančních zdrojů jsou pro ČSTV nejpodstatnější dividendy akciových společností a úroky rezervních fondů. Ročně se tato částka pohybuje kolem 17.000.000 Kč. Mezi nejpodstatnější příspěvky patří dividendy z akciových společností provozující lyžařské areály v Krkonoších a Nakladatelství Olympia, kde je ČSTV akcionářem (čerpáno z Mimořádná příloha TP 8/2008).

5.4 VÝSLEDKY ANKETY S PŘEDSTAVITELI VYBRANÝCH SPORTOVNÍCH SVAZŮ O ZPŮSOBECH FINANCOVÁNÍ

V červnu roku 2009 jsem se obrátila na pět sportovních organizací (Český svaz tělesné výchovy, Autoklub ČR, Česká asociace sport pro všechny, Český střelecký svaz, Česká obec sokolská) s žádostí o vyplnění anketního dotazníku. Odpověď jsem nezískala pouze od Českého svazu tělesné výchovy. Uvedených pět sportovních organizací jsem vybrala z důvodu jejich největší významnosti ve sportovním prostředí České republiky. Anketní dotazník jsem zaslala poštou, adresáti byli seznámeni s účelem ankety.

Ostatní oslovení respondenti odpověděli na následující otázky.

A/ Kolik procent z Vašeho rozpočtu tvoří státní dotace a kolik procent příspěvky do Sazky?

B/ Zvyšují se částky státních financí v posledních letech, anebo stagnují?

C/ Na co vám finanční prostředky scházejí?

D/ Vidíte v kapitole státního rozpočtu, která se týká financování sportu, nějaké rezervy?

E/ Souhlasíte s tzv. porcováním medvěda v Poslanecké sněmovně? Získali jste při „porcování medvěda“ nějaké finance?

Dostala jsem následující odpovědi:

AUTOKLUB ČR

Odpovídá Michal Kopp, ekonomický ředitel.

- A/ Investiční a neinvestiční dotace ze státního rozpočtu činily 38% našeho rozpočtu (částka obsahuje i dotace na pořádání MS, ME). Upozorňuji, že tato částka je každý rok jiná.
- Dále jsme v loňském roce poprvé obdrželi z Ministerstva financí ČR mimořádnou dotaci jako náhradu odvodu DPH Sazky, tato dotace činila 8% rozpočtu Automotoklubu ČR. Podíl ze zisku Sazky a.s. v roce 2008 činil 12%. Naše vlastní zdroje činily 42% rozpočtu Automotoklubu ČR.
- B/ Naopak, příspěvky ze státního rozpočtu jsou spíše menší. Totéž se týká i podílu ze zisku ze Sazky.
- C/ Centrála Autoklubu ČR si svůj provoz zabezpečit umí. Schází nám především prostředky na údržbu areálů motoristického sportu.
- D/ V rámci Autoklubu ČR panuje poněkud jiný systém než v dalších sportovních svazech. Peníze na reprezentaci by mohly být vyšší, ale my jsme v rámci možností s tím, co dostáváme, spokojeni.
- E/ To nedokážu říci – pokud některý náš klub umí při porcování medvěda nějaké prostředky získat, ústředí Autoklubu ČR se o tom ani nemusíme dozvědět.

ČESKÁ ASOCIACE SPORT PRO VŠECHNY

Odpovídá Mgr. Miroslav Zítka, generální sekretář.

- A/ Od Sazky získáváme zhruba 68%, a protože 5% jsou členské příspěvky, tak na státní dotace připadá zbývajících 27 procent našeho rozpočtu.
- B/ Státní dotace spíše stagnují.
- C/ Chybí nám prostředky na činnost – pro letošní rok 2009 z toho důvodu, že i ze Sazky jde méně peněz, máme o 18 – 20 % finančních prostředků méně, útlum naší činnosti proto bude docela výrazný. Je třeba rozlišit, že finanční prostředky na vrcholový sport a státní reprezentaci se částečně navyšují, ale my získáváme státní prostředky pouze na program V., což je program Podpora sportu pro všechny. A v této kapitole prostředky stagnují.
Do 15. března bychom měli získat informace, kolik prostředků dostaneme na tento rok. Protože se ale státní rozpočet upravuje, tak se obávám, že se termín zpozdí. Naštěstí máme rezervní fond a z něho zatím naši činnost pokrýváme. Od března pak chodí zálohové platby na granty, které získáme.
- D/ To je spíše otázka pro vládu.
- E/ Ano, získali jsme příspěvek na výstavbu našeho školícího centra. Obecně ale s principem tzv. porcování medvěda nesouhlasím.

ČESKÝ STŘELECKÝ SVAZ

Odpovídá Jaroslav Pekař, prezident ČSS.

- A/ Zhruba 70 % našeho rozpočtu tvoří peníze ze Sazky, 30% prostředky ze státní dotace.
- B/ Finanční částky ze státního rozpočtu stagnují již deset let, a to nejenom u nás ve svazu, ale v celém sportu.
- C/ Co se příspěvků na reprezentaci týče, tak získané medaile našich střelců nějaký vliv na výši státních dotací mají, ale že by za velké medaile byly velké peníze, tak to ne. Náročné jsou investice do střelnic, to však není záležitost svazu, ale jednotlivých klubů.
- D/ To je otázka pro poslance a ministry, nikoli pro mě.
- E/ S tzv. porcováním medvěda nesouhlasím a nikdy jsme finance touto cestou nezískali.

ČESKÁ OBEC SOKOLSKÁ

Odpovídá Jan Ulrych z odboru sportu ČOS.

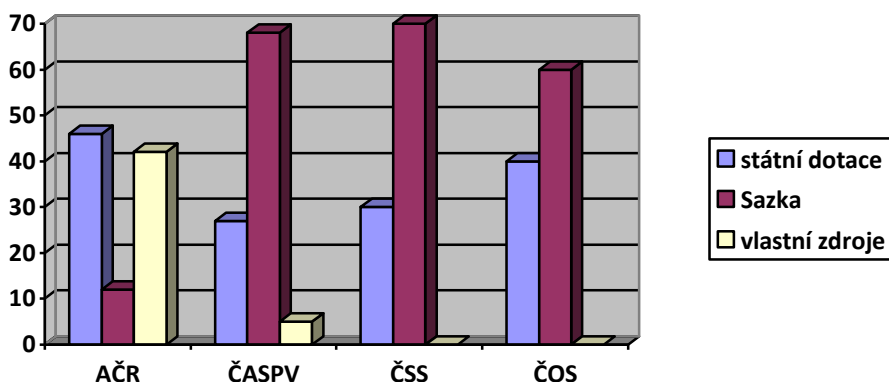
- A/ Čísla se pohybují a proměňují, co se loňského roku týká, tak 40% našeho rozpočtu tvořily finance od státu a 60% prostředky ze Sazky.
- B/ Státní příspěvky zohledňují inflaci, nárůst energií, vodného a stočného. Jinak se drží na stále stejné úrovni.
- C/ Finance nám scházejí hlavně na soutěže. A také na krytí ztrát z provozních ztrát. Zejména při soutěžích na nižších stupních výkonnosti musíme počítat s větší finanční participací samotných sportovců
- D/ Rezervy jsou vždycky.
- E/ Ústředí ČOS nic při tzv. porcování medvěda nezískalo, ale některé naše jednoty část prostředků ano.

Vlastní hodnocení anketního šetření

OTÁZKA A

Zastoupení dotací v otázce A jsem zpracovala do grafu č. 18.

Graf č. 18

Modrými sloupci jsou znázorněny státní dotace v rozpočtech respondentů. Státní dotace tvoří podstatnou a nezbytnou složku rozpočtu všech respondentů.

Červenými sloupci jsou označeny příspěvky od Sazky. Výše těchto příspěvků kopíruje množství akcí Sazky, které daná sportovní organizace vlastní.

Žlutou barvou jsou znázorněny finance získané z vlastních zdrojů. Překvapivě vysoké číslo těchto zdrojů uvádí AČR. Můžeme to vysvětlit tím, že v tomto případě se jedná o benzínový sport, který ve velké míře láká početnou skupinu sponzorů a dobrovolníků. Dalším možným vysvětlením je objemný majetek tohoto občanského sdružení.

Obecně lze vyhodnotit, že vlastní zdroje představují pro sportovní sdružení sice důležitou, ale nejmenší položku v jejich rozpočtu.

OTÁZKA B

V otázce B, která se týká výše státních dotací, se většina respondentů shodla, že státní dotace spíše stagnují a nezohledňují nárůst inflace, cen energií, vodného, stočného.

OTÁZKA C

V otázce C směřované na oblasti, kde finanční prostředky především scházejí, zdůrazňují respondenti, že prostředky chybí především na údržbu a výstavbu sportovních zařízení a areálů. Dalším problémem je financování soutěží na nižším stupni výkonnosti, kde je nutno počítat s finanční participací samotných sportovců.

OTÁZKA D

Otázka D, která se týká státního rozpočtu, nebyla respondenty zodpovězena. Vyjádřili se ve smyslu, že by tato část anketního dotazníku měla být směřovaná spíše vládě a poslancům.

OTÁZKA E

V otázce E se respondenti shodli, že jim „porcování medvěda“ připadá nepřehledné a nespravedlivé. Převážně na tyto finance nedosáhli.

6 DISKUSE

Jak tato závěrečná písemná práce vypovídá, státní podpora na neinvestiční výdaje poskytovaná prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) již několik let stagnuje. Nutno však také upozornit, že státní podpora sportu prostřednictvím MŠMT se uskutečňuje na základě každoročního schváleného zákona o Státním rozpočtu České republiky. Celkový objem výdajového bloku státního rozpočtu pro oblast sportu je tedy kompromisem mezi požadavky, v tomto případě návrhy předkládanými odborem sportu MŠMT, a reálnými možnostmi státu.

Již šestým rokem žijeme v Evropské unii. Šestým rokem, jak už je u nás tradicí, když se nedaří - vymlouváme se rádi na Brusel. Ke společným financím však vzhlížíme s nadějí. Unie nemá ambice jakkoli sjednocovat modely fungování nebo podpory sportu v jednotlivých zemích. Pokud požadují jednotlivé sportovní subjekty nebo svazy dotace z evropských programů, musí propracovat vazby na cestovní ruch, na rozvoj infrastruktury, směřovat své náměty do oblastí zájmového vzdělávání, do oblastí zdravotní a sociální, vždy na rozhraní s jinou prioritou. Těm nejzdatnějším se daří získat evropské peníze, ale více např. na parkoviště, komunikace, ubytovací kapacity a již hůře na rekonstrukce či výstavbu vlastních sportovišť.

Hovořím zde o financování sportu. Vzhledem k velikosti a ekonomické síle naší země je pravděpodobné, že financí na sport nikdy nebude nadbytek. O to důležitější je potom korektní dělení a smysluplné využití každé storkoruny. Já osobně jsem zastáncem, a to nejen ve sportu, principu subsidiarity, tzn. respektování pravomocí organizačně nižších úrovní. Dokonce některé z nejvyspělejších zemí Evropské unie zakotvily tento princip do své ústavy. Rozhodování na té nejnižší možné úrovni je nejlepší hlavně proto, že je to rozhodování s největší znalostí místních podmínek a potřeb, také nejprůhlednější a nejhůře manipulovatelné a následně zpochybnitelné.

Financím ve sportu by proto podle mého názoru prospěla daleko větší míra decentralizace, tedy přenesení rozhodování o větším podílu financí o stupeň níž, v tomto případě se jako přiměřený stupeň jeví územní úroveň krajů. V takových podmínkách by pak bylo prakticky nemožné za veřejné peníze např. v maličké obci vystavět absurdně velký, drahý a v budoucnu obtížně využitelný a sebeužitelný megapomník ve formě sportovní investice. A téměř každý z nás si vzpomene, že v naší krásné, ale penězi na sport nepřetékající zemi, kolem mnoha takových projíždíme.

Česká republika jistě v zásadě chápe nezastupitelnou úlohu státu při pořádání sportovních akcí mezinárodního významu, ale nemá tuto oblast usměrněnou. Výsledkem je situace, kdy sportovní svazy usilující o pořádání sportovních akcí mezinárodního významu jednájí bez součinnosti se státem. Neřídí se žádnými pravidly a při nevyrovnaném rozpočtu nechtějí nést odpovědnost za finanční schodek související s pořádáním takové sportovní akce. Sportovní prostředí pak nese následky, které většinou představují finanční ztráty a poškození prestiže sportu v České republice.

Je to jen pár měsíců, co byla celá česká veřejnost smutnými svědky obrovského a nepochopitelného plýtvání se státními i veřejnými financemi. Mluvím samozřejmě o uspořádání Mistrovství světa v klasickém lyžování v Liberci. MŠMT v materiálu z roku 2004 „Vyjádření státní podpory kandidatury na pořádání mistrovství světa v klasickém lyžování v roce 2009 v České republice“ předpokládalo, že na přípravu a pořádání MS 2009 nebudou požadovány prostředky státního rozpočtu. Přesto Organizační výbor Mistrovství světa v dalších letech opakovaně žádal o jejich poskytnutí a následně i navýšení. Dle zprávy NKÚ z 12. února 2009, byly uvolněny v souvislosti s pořádáním mistrovství k 31. říjnu 2008 ze státního rozpočtu finanční prostředky ve výši přes 1,6 mld. korun. Na liberecké mistrovství světa ovšem šly i další prostředky z veřejných rozpočtů – město do šampionátu vložilo 489 milionů korun, Liberecký kraj 158 milionů korun. Značný rozruch v této souvislosti vzbudilo i rozhodnutí Libereckého kraje, které na žádost organizátorů MS v klasickém lyžování uvolnilo ze svého rozpočtu dalších 15 milionů korun, a to na doprovodný program šampionátu. O nehospodárnosti organizátorů MS v klasickém lyžování výmluvně

svědčí fakt, že náklady na doprovodný program se vyšplhaly k celkové výši 80 milionů korun.

Velkou sumu spolkl zejména zahajovací ceremoniál, jehož součástí bylo vystoupení legendární, ale i velmi letité formace Deep Purple. Zatímco převážná většina pořadatelských zemí mistrovství světa a zejména olympiád se při takové příležitosti snaží návštěvníků a televizním divákům představit svoji specifickou i tradiční kulturu (a tím i nalákat potenciální turisty do svého regionu nejen v době konání sportovních klání), Liberec investoval do v současné době nejdražšího tuzemského moderátora Leoše Mareše a do složení a „hvězdné“ interpretace nepovedené hymny šampionátu. Zcela přitom opominul Liberec a Liberecký kraj, který by rozhodně měl co nabídnout. Ve městě například působí světově proslulé pěvecké sbory Severáček a Ještěd, divadlo F.X. Šaldy disponuje třemi soubory – činohrou, operou i baletem a o invenční představení loutkoherců z Naivního divadla Liberec mají neustálý zájem jak evropské, latinskoamerické i asijské země (včetně Japonska).

Dle návrhu nové koncepce státní podpory sportu v ČR, která se v současné době připravuje na MŠMT bude moci do budoucna vláda nebo kompetentní státní orgán schválit státní podporu nebo záštitu sportovní akce pouze za předpokladu schválení tzv. studie proveditelnosti dané akce. Budou stanoveny podmínky pro případ, že žadatel kladné stanovisko ke studii neobdrží a přesto mezinárodní sportovní akci uspořádá. To vše samozřejmě proto, aby byly eliminovány škody. Tak toto se opravdu jeví jako velmi chytrý nápad a můžeme jen doufat, že takové megaakce u kterých bude již od začátku chybět dobrá rozvaha se nebudou do budoucna vůbec uskutečňovat.

Zásadním problémem je, že v současné době chybí v České republice závazná právní norma, která by upravovala způsoby financování. Řada dokumentů Evropské unie doporučuje stanovit sportu právní rámec, např. působení dobrovolníků ve sportu, včetně uzákoněných motivačních benefitů, které u nás chybí. Proto se v současné době na MŠMT zpracovává nový zákon o sportu, který bude obsahovat především systém státní podpory sportu v ČR, působnost a úkoly zainteresovaných státních orgánů, institucí a orgánů veřejné správy na všech stupních řízení. Návrh zákona o sportu musí být v souladu s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy ČR, s právem Evropských společenství a ústavním pořádkem ČR.

Je také např. potřebné zcela nově nastavit sociálně-ekonomické podmínky pro práci dobrovolníků ve sportu. Působení dobrovolníků totiž prokazatelně přináší státu ekonomický zisk v miliardách Kč ročně. Z tohoto důvodu je nutné pomoci občanským sdružením, které tuto oblast řeší. Občané by měli mít možnost se do soustavné dobrovolné práce ve sportu aktivně zapojit, měli by mít vytvořeny podmínky pro práci, měli by být vybaveni znalostmi a přiměřeně motivováni.

Jak už jsem zmínila v úvodu diskuse, státní podpora sportu v ČR je limitována a silně omezena možnostmi státního rozpočtu a schváleným finančním objemem pro oblast sportu. Přitom požadavky na podporu sportu nejsou dlouhodobě uspokojovány zejména u programu zabezpečující údržbu a provoz. Cílem nové legislativy v oblasti sportu by proto mělo být zajištění finančního objemu ze státního rozpočtu v takové míře, aby pokryl vytyčené cíle sportu i sportu pro všechny, zastavení restriktivní dotační politiky státu v oblasti sportu a její kompenzování daňovými úlevami. Úplně nejlepším řešením v této situaci by bylo vytvoření samostatného závazného ukazatele v rámci struktury státního rozpočtu, který by byl jednoznačně určen na podporu sportu. A nejen ze státního rozpočtu, i z rozpočtů krajů, měst a obcí by měly být systematicky vyčleňovány prostředky na rozvoj sportu.

V dubnu 2009 byla Ministerstvem školství zveřejněna „Analýza financování sportu v České republice“. Materiál se mimo jiné také věnuje srovnání financování sportu v zemích EU a vlivu sportu na státní rozpočet. Analýza poukazuje na sestupný trend ve státní podpoře sportu, kde z původních 0,65 % státního rozpočtu v roce 1989 klesla úroveň podpory na současných 0,24 % státního rozpočtu. Srovnání se zeměmi EU řadí Českou republiku mezi státy s nejmenší podporou sportu.

Jen málokdo si uvědomuje, že sportovní prostředí jen nežádá, ale i významnou měrou vrací! Existuje předpoklad, že odvodem daní ze sportovního průmyslu a služeb získává dnes stát daleko více prostředků, než formou dotací prostřednictvím státního rozpočtu sportovnímu prostředí poskytuje. A to mimochodem i výše zmíněná analýza potvrzuje a vyčísluje dokonce tento přebytek v rozpětí 1,1 až 3,7 mld. Kč.

Již jsem se zmínila, že v současné době se připravuje na MŠMT nová koncepce sportu v ČR, koncepce má zajistit zvýšení objemu prostředků plynoucích do sportu, aniž by byl zatížen státní rozpočet. Ministerstvo uvažuje, že by v budoucnosti mohly do českého sportu plynout příjmy např. z restaurací (ze sledování sportovních přenosů), sázkových kanceláří i České televize.

Sportu se v České republice organizovaně věnuje více než dva a půl milionu obyvatel. Sport je vůbec nejmasovějším projevem občanské společnosti v naší zemi a jako takový si zasluhuje zvýšenou pozornost vlády i regionů.

Na závěr bych se ještě chtěla zastavit u MŠMT a to konkrétně u Odboru sportu, který má na starosti sport, tělovýchovu a vyhlašované programy podpory sportu. I když úředníků celého MŠMT i ostatních státních institucí přibývá, v odboru sportu pracuje pouhých čtrnáct pracovníků a z toho jen 7 s odpovědností za dotační programy státní podpory sportu. Ale toto je asi spíše úvaha k zamyšlení pro naše politiky, zda takový malý počet pracovníků odpovídá významu a míře poskytovaných subvencí a také jejich možné kontrole.

7. ZÁVĚRY

Ve výsledkové části jsem popsala a zanalyzovala vývoj státních neinvestičních dotací v oblasti sportu za období let 2002 - 2008, více jsem se zaměřila na Český svaz tělesné výchovy - největší sportovní organizaci v České republice.

Jedním z podstatných problémů českého sportu jsou také zpožďující se a chybějící finanční prostředky z akciové společnosti SAZKA. Důvodem je výstavba multifunkční sportovní haly v Praze. SAZKA, a.s. a její vlastníci, tedy i ČSTV zajistili v roce 2001 výstavbu haly pro pořádání MS v ledním hokeji. Akcionáři s vědomím, že se připravují o část vlastních prostředků na sport, výstavbu haly podpořili.

Dluh v efektivitě při vynakládání státních financí na sport a tělovýchovu mají také Ministerstvo financí ČR a Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Konkrétně při tzv. porcování medvěda. Poslanci se tímto způsobem snaží získat především dotace na sport. A to nejen na rekreační, ale i vrcholový, často jde přitom o prostředky na investiční akce - čili na výstavbu anebo rekonstrukci sportovišť.

Ve výsledku je ale tzv. porcování medvěda loterií, nikoli účelným a objektivním nasměrováním peněz tam, kde jich je nejvíce zapotřebí.

Dalším problémem jsou státní dotace poskytované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Ve výsledkové části je uvedeno jakým způsobem tyto dotace stagnují. Sportovní organizace pečují o sportovní zařízení, vychovávají ke sportu mládež a zabezpečují reprezentaci českého sportu. ČSTV i další střešní sportovní organizace v ČR důrazně naléhají na MŠMT, aby přehodnotilo návrh rozpočtu na podporu sportu a posílilo oblasti, kde se situace stává kritickou. To je zejména údržba a provoz sportovních zařízení. Především správa sportovních zařízení, kterou v České republice většinou zajišťují občanská sdružení, nikoliv stát či obecná správa, jako v jiných evropských zemích, není státem dostatečně podporována.

V oblasti financování sportovního prostředí nesmíme zapomenout na prostředky z vlastních zdrojů, které jsou pouze doplňujícím zdrojem. Konkrétně u ČSTV jsou

v této složce rozpočtu podstatné dividendy akciových společností a úroky vlastních rezervních fondů.

Z výsledků anketního šetření, které prezentuji v závěrečné části práce, je zřejmé, že státní dotace představují pro střešní sportovní organizace, potažmo pro sport, nepostradatelnou část jejich rozpočtu, na které jsou plně závislé. Stagnující úroveň státních dotací se pro rozvoj sportu stává neúnosná. Finance chybí především v oblasti údržby a rozvoji sportovních zařízení. V rámci „Porcování medvěda“ je rozdělování finančních prostředků nekomplexní, nepřehledné a nesystematické. Oslovení respondenti nejsou s tímto modelem spokojeni.

Finance v českém sportu dosáhly v současné době na historické minimum za posledních dvacet let. Tento fakt byl částečně kompenzován skutečností, že po roce 1990 se výrazně snížila porodnost a počet sportovců z řad talentované mládeže poklesl v řádech desítek procent. Počínaje rokem 2002 se tento trend obrátil a již od roku 2009 můžeme očekávat výrazný nárůst sportující mládeže. Vzhledem ke stavu veřejných financí je tedy zřejmé, že financování sportu je třeba zajistit i z jiných zdrojů.

8 SOUHRN

Ze závěrů práce vyplývá, že finance směřující do sportu mají stagnující tendenci. U státního rozpočtu nedosahuje vývoj potřebný a odpovídající nárůst ve vztahu k DPH. Na druhou stranu je nutné zdůraznit, že v době světové hospodářské krize nedochází v oblasti sportu k radikálním změnám a poklesu finančních prostředků. Zachování stávajícího objemu podpory z prostředků státního rozpočtu je uvedeno ve výsledkové části práce.

Z výtěžků Sazky, a.s. přichází do sportovního prostředí v současné době snížený objem finančních prostředků, což je způsobeno dostavbou multifunkční sportovní haly v Praze, kterou Sazka, a.s. financovala.

Je nutné si uvědomit, že funkce sportu je pro společnost nepostradatelná. Z hlediska zdravotního, výchovného, vzdělávacího, ale i ekonomického a sociálního přínosu, není pro stát žádná jiná oblast tak efektivní. Zájem na zachování sportovní a tělovýchovné činnosti vyžaduje stát svoji neustálou podporou, která by se však více měla přiblížit standardu zemí Evropské Unie.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

Novotný, J. (2000): *Ekonomika sportu*. ISV Nakladatelství, 57-58

Hobza, V., Rektořík, J. a kol. (2006): *Základy ekonomie sportu*. Ekopress, 77

Čáslavová, E. (2000): *Management sportu*. East West Publishing Company, 123-124

Dvořák, F. (2006): Vývoj organizovaného sportu a sportovního prostředí v Českých zemích a Československu, současná struktura sportovního prostředí v ČR, formy a rozsah péče o sport ze strany státu. *Sborník příspěvků z konference postavení, organizace a financování sportu v České republice*. Praha, ČOV

Mimořádná příloha TP 8/2008 (2008): *Financování tělovýchovy a sportu ČSTV*. Praha, Olympia

MŠMT ČR (1994): *Evropská charta sportu*. Rada Evropy. Praha, MŠMT ČR

MŠMT ČR (2001): *Zákon o podpoře sportu*. Praha, MŠMT ČR

MŠMT ČR , ČOV (2009): *Analýza financování sportu v České republice*. Praha, MŠMT ČR

Vosyka, M.(2006): *Státní podpora sportu*. *Sborník příspěvků z konference postavení, organizace a financování sportu v České republice*. Praha, ČOV

Zich, F. (2004): *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Eupress

Odkazy:

E15 (2008): Rozpočet na příští rok má potíže hned od počátku.

<http://www.e15.cz/udalosti/tema-rozpocet-na-pristi-rok-ma-potize-hned-od-zacatku-62096/>

Web SAZKA, a.s. <http://web->

[nlb.sazka.cz/LoterieAHry/docDetail.aspx?nid=9954&docid=19014836&doctype=ART&did=9954](http://web-nlb.sazka.cz/LoterieAHry/docDetail.aspx?nid=9954&docid=19014836&doctype=ART&did=9954)

Burketová Radka, tisková mluvčí Nejvyššího kontrolního úřadu,
<http://www.nku.cz/scripts/detail.asp?id=1984>

Liberecké mistrovství bylo drahé, teď nabízí divákům slevy, MF DNES 25. 2. 2009,
http://sport.idnes.cz/liberecke-mistrovstvi-sveta-bylo-drahe-ted-nabizi-divakum-slevy-pxa-lyzovani.asp?c=A090224_220045_lyzovani_ald

Liberec je varování, hry luxus, Lidové noviny 27. 2. 2009,
http://www.lidovky.cz/liberec-je-varovani-hry-luxus-d2v-ln_domov.asp?c=A090227_074826_ln_domov_mel

Topolánek chce vyšetřit chyby při přípravě MS, ČTK 19. 2. 2009,
http://www.sportovninoviny.cz/zpravy/topolanek-chce-vysetrit-chyby-pri-priprave-ms/361423&id_seznam

Liberecký kraj dá na MS dalších 15 milionů korun, ČTK 24. 2. 2009,
<http://www.sport.cz/ostatni/liberec-2009/ostatni/145642-liberecky-kraj-da-na-lyzarske-ms-dalsich-15-milionu-korun.html>

http://www.msmt.cz/uploads/soubory/Tiskovy_odbor/koncepce_statni_podpory_sportu_v_CR.pdf

10 PŘÍLOHY

Příloha 1. Anketní dotazník

A/ Kolik procent z Vašeho rozpočtu tvoří státní dotace a kolik procent příspěvky do Sazky?

B/ Zvyšují se částky státních financí v posledních letech, anebo stagnují?

C/ Na co vám finanční prostředky scházejí?

D/ Vidíte v kapitole státního rozpočtu, která se týká financování sportu, nějaké rezervy?

E/ Souhlasíte s tzv. porcováním medvěda v Poslanecké sněmovně? Získali jste při „porcování medvěda“ nějaké finance?

Příloha 2. Záznam o pozorování a rozhovoru s PaedDr. Miroslavem Vosykou, konaným dne 7. 7. 2009

Rozhovor s PaedDr. Miroslavem Vosykou, ředitelem odboru sportu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, se týkal především analýzy současného stavu sportu v České republice a perspektivách jeho dalšího vývoje.

Součástí rozhovoru bylo i pozorování PaedDr. Vosyky během rozhovoru. Byla jsem vřele přivítána, rozhovor probíhal v přátelské atmosféře a respondent měl zájem odpovídat a předat co nejvíce informací.

Příloha 3. Záznam o pozorování a rozhovoru s Mgr. Václavem Píšou, konaným dne 8. 8. 2009

Rozhovor s Mgr. Píšou, zástupcem ředitele odboru sportu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, se týkal zejména problematiky sportovních center mládeže a sportovních středisek. Tuto problematiku má Mgr. Píša přímo ve své kompetenci. Mgr. Píša mně seznámil se současnou situací v obou těchto programech, s problémovými oblastmi a také nastínil možnou další perspektivu vývoje.

Součástí rozhovoru bylo i pozorování Mgr. Píši při rozhovoru. Respondent ochotně odpovídal na otázky s dodáváním doplňujících informací.

Příloha 4. Záznam o pozorování a rozhovoru s JUDr. Pavlem Pávkem, konaným dne 20. 8. 2009

Rozhovor s JUDr. Pávkem, ekonomickým ředitelem Českého svazu tělesné výchovy se týkal zejména financování tohoto svazu. Tématem byl vývoj finanční podpory a problémové oblasti ve financování.

Součástí rozhovoru bylo také pozorování JUDr. Pávka během rozhovoru. Respondent byl mile překvapen zájmem o financování a problémy Českého svazu tělesné výchovy, ochotně odpovídal na otázky a podával i velké množství doplňujících informací.